

Mijn weekblad

Redacteur Ton Oosterhuis

Deze week herdenken we de bezettingstijd. Daarom in *Mijn weekblad* een fragment uit mijn boek *De argeloze jaren* dat deze week bij uitgever Elikser is verschenen. En ik vervolg mijn reis langs de adressen waar ik ooit gewoond heb.

Hilversum 1929

Hilversum is een merkwaardige stad waar de mensen, als ze naar het centrum gaan, zeggen: "Ik ga naar het dorp" Op het adres Diependaalselaan 195 was de eerste eigen zaak van mijn ouders gevestigd. Hier staan ze trots in de deuropening, de twee personeelsleden met hun bestelfietsen en ikzelf daar tussenin.

Wie nu dit adres opzoekt in Google Maps en de foto op *streetview* bekijkt ziet een charmant wit, vrijstaand huisje en verbaast zich dat dit pandje ooit een bakkerij met een winkel en een gezin met drie zoons heeft gehuisvest.

Toen nog begonnen direct achter ons huis de bossen. Helaas waren die voor de jongste zoon verboden gebied. Mijn beide oudere broers hebben er naar hartenlust in rondgezworven.

Het heeft vijf jaar geduurd. Toen verliep het huurcontract en wilde de huiseigenaar zelf die bloeiende zaak wel bezitten.

Mijn eerste jeugdherinneringen zijn nogal vaag, maar ik ben er later (in mijn onderduiktijd) nog vaak teruggekeerd.

De argeloze jaren

Over de bezettingsjaren is weliswaar veel geschreven, maar toch leven er naar mijn mening tal van misverstanden over. De meeste daarvan zijn ontstaan door de indeling in 'goed' en 'fout' die men achteraf als etiketten op alles en iedereen heeft willen plakken. Ze doen geen recht aan de werkelijkheid. Die werkelijkheid was voor een schooljongen dat het leven vooral gewoon doorging, gehinderd door de distributie van vrijwel alle levensmiddelen en door de avondlijke verduistering die je tastend naar bijeenkomsten liet gaan, kijkend naar de dakrand die stond afgetekend tegen een sterrenhemel. Tja, ik herinner me dat ik langs de lijn stond als ZFC tegen Feyenoord speelde met Hennie Dijkstra, onze nationale keeper, in het doel. Want het voetballen ging gewoon door. Ik herinner me de Weense operettefilms, want bioscoopbezoek ging gewoon door. Ik herinner me de radio op zaterdagavond met de conferences van Peter Pech, want luisteren naar de radio ging gewoon door.

We gingen ook gewoon met vakantie. Op de fiets trokken we door het land. Kamperen was verboden, dus we sliepen bij de boeren. En ook dat deden we argeloos. In de eerste week van augustus 1941 maakte ik met drie vrienden een fietstocht naar Twente en de Achterhoek. Ik citeer nu uit het verslag dat ik erover schreef: "Op een gegeven ogenblik passeerden we een rij palen waar een kabel van de Duitse weermacht overheen lag. Eén van die beruchte kabels die nogal eens werden doorgesneden. Het scheen ook hier gebeurd te zijn, want om de honderd meter stonden twee burgers met een houten stok. We vroegen het aan een paar en het bleek dat ze inderdaad de wacht moesten houden. Dag en nacht waakten de burgers van Enschede bij de kabel.

"En die stok?" vroeg ik.

"Die hebben we van de soldaten als wapen gekregen."

We lachten en daar de regen waarvoor we weer schuilden, had opgehouden, vervolgden we de tocht."

Toen ik tientallen jaren later voor mijn vrienden in Enschede het boekje *Een eigen plek* schreef over de geschiedenis van hun kamphuis De Meene, bleek mij dat er eigenlijk weinig te lachen was geweest. Op zondag 14 september werden ongeveer honderd joodse jongens opgepakt en weggevoerd naar het vernietigingskamp Mauthausen. Tegen Kerstmis waren er geen overlevenden meer." (Uit: *Een eigen plek*, pag. 32).

Zo ging dat. Je was soms getuige van een drama en je begreep het niet.

(Uit: *De argeloze jaren*, pag. 149-150)